

Tværvektorer og determinanter

Tværvektor

Ønsker vi at bestemme en vektor, der står vinkelret på en vektor, kan vi konstruere den vektor, vi kalder for tværvektoren.

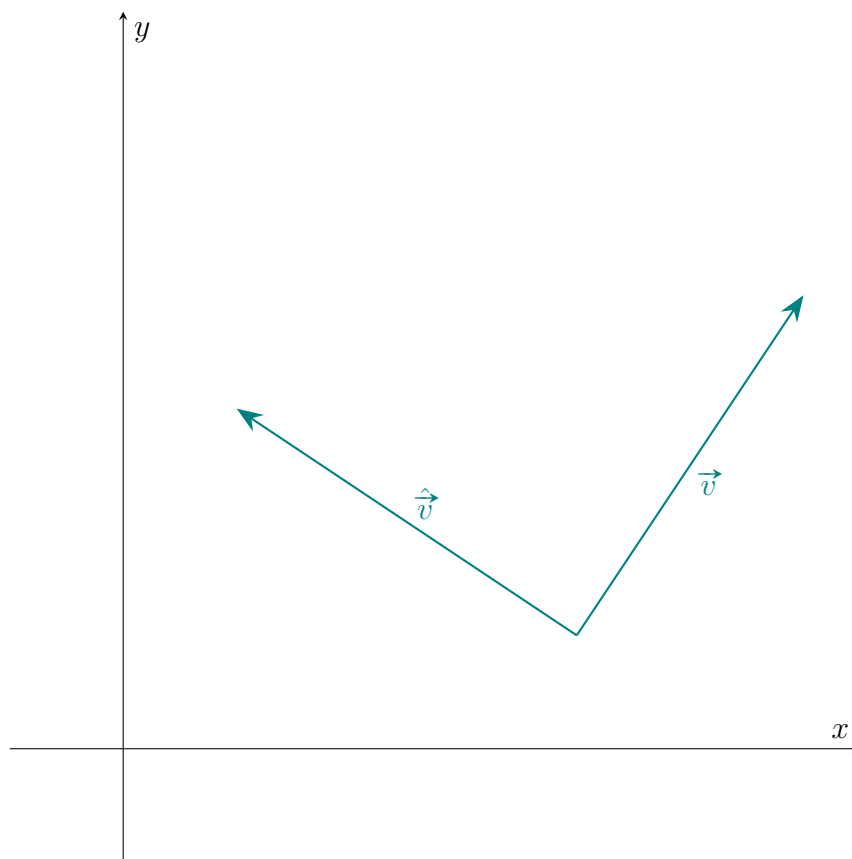
Definition 1.1 (Tværvektor). For en vektor $\vec{v}$ med koordinaterne

$$\vec{v} = \begin{pmatrix} v_1 \\ v_2 \end{pmatrix}$$

defineret *tværvektoren* til $\vec{v}$ som

$$\hat{\vec{v}} = \begin{pmatrix} -v_2 \\ v_1 \end{pmatrix}.$$

På Figur 1 kan vi se, tværvektoren for en vektor.

Figur 1: En vektor og dens tværvektor

Eksempel 1.2. Vektoren

$$\begin{pmatrix} 4 \\ 2 \end{pmatrix}$$

har vektoren

$$\begin{pmatrix} -2 \\ 4 \end{pmatrix}$$

som tværvektor.

Determinanter

Definition 2.1 (Determinanter). For to vektorer $\vec{u}$ og $\vec{v}$ givet ved

$$\vec{u} = \begin{pmatrix} u_1 \\ u_2 \end{pmatrix} \quad \text{og} \quad \vec{v} = \begin{pmatrix} v_1 \\ v_2 \end{pmatrix}$$

defineres *determinanten* mellem $\vec{u}$ og $\vec{v}$ som

$$\det(\vec{u}, \vec{v}) = u_1 v_2 - u_2 v_1.$$

Dette skrives også til tider

$$\det(\vec{u}, \vec{v}) = \begin{vmatrix} u_1 & v_1 \\ u_2 & v_2 \end{vmatrix}$$

Eksempel 2.2. For vektorerne

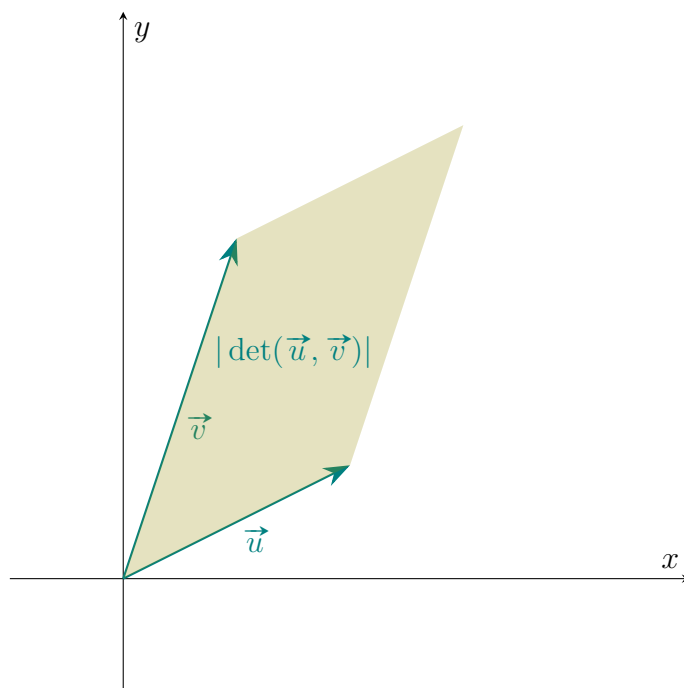
$$\vec{u} = \begin{pmatrix} 2 \\ 1 \end{pmatrix} \quad \text{og} \quad \vec{v} = \begin{pmatrix} -3 \\ 5 \end{pmatrix}$$

er determinanten givet ved

$$\det(\vec{u}, \vec{v}) = 2 \cdot 5 - 1 \cdot (-3) = 10 + 3 = 13$$

Sætning 2.3 (Areal og determinant). *For to vektorer $\vec{u}$ og $\vec{v}$ gælder der, at arealet af deres udspændende parallelogram er lig $|\det(\vec{u}, \vec{v})|$.*

På Figur 2 kan vi se arealet, som determinanten tilsvare

Figur 2: Determinant som areal

Skal vi bestemme determinanten i Maple, så skal vi skrive

```
with(Gym):  
 $\vec{u} := \langle u_1, u_2 \rangle$   
 $\vec{v} := \langle v_1, v_2 \rangle$   
 $\det(\vec{u}, \vec{v})$ 
```

Opgave 1

Bestem tværvektoren for følgende vektorer

$$a) \begin{pmatrix} 2 \\ 5 \end{pmatrix}$$

$$b) \begin{pmatrix} -7 \\ 11 \end{pmatrix}$$

$$c) \begin{pmatrix} 3 \\ -0.5 \end{pmatrix}$$

$$d) \begin{pmatrix} -\sqrt{3} \\ -27 \end{pmatrix}$$

Opgave 2

Bestem determinanten for følgende par af vektorer

$$a) \begin{pmatrix} 3 \\ -2 \end{pmatrix} \text{ og } \begin{pmatrix} 5 \\ 1 \end{pmatrix}$$

$$b) \begin{pmatrix} 6 \\ 10 \end{pmatrix} \text{ og } \begin{pmatrix} 4 \\ -7 \end{pmatrix}$$

Opgave 3

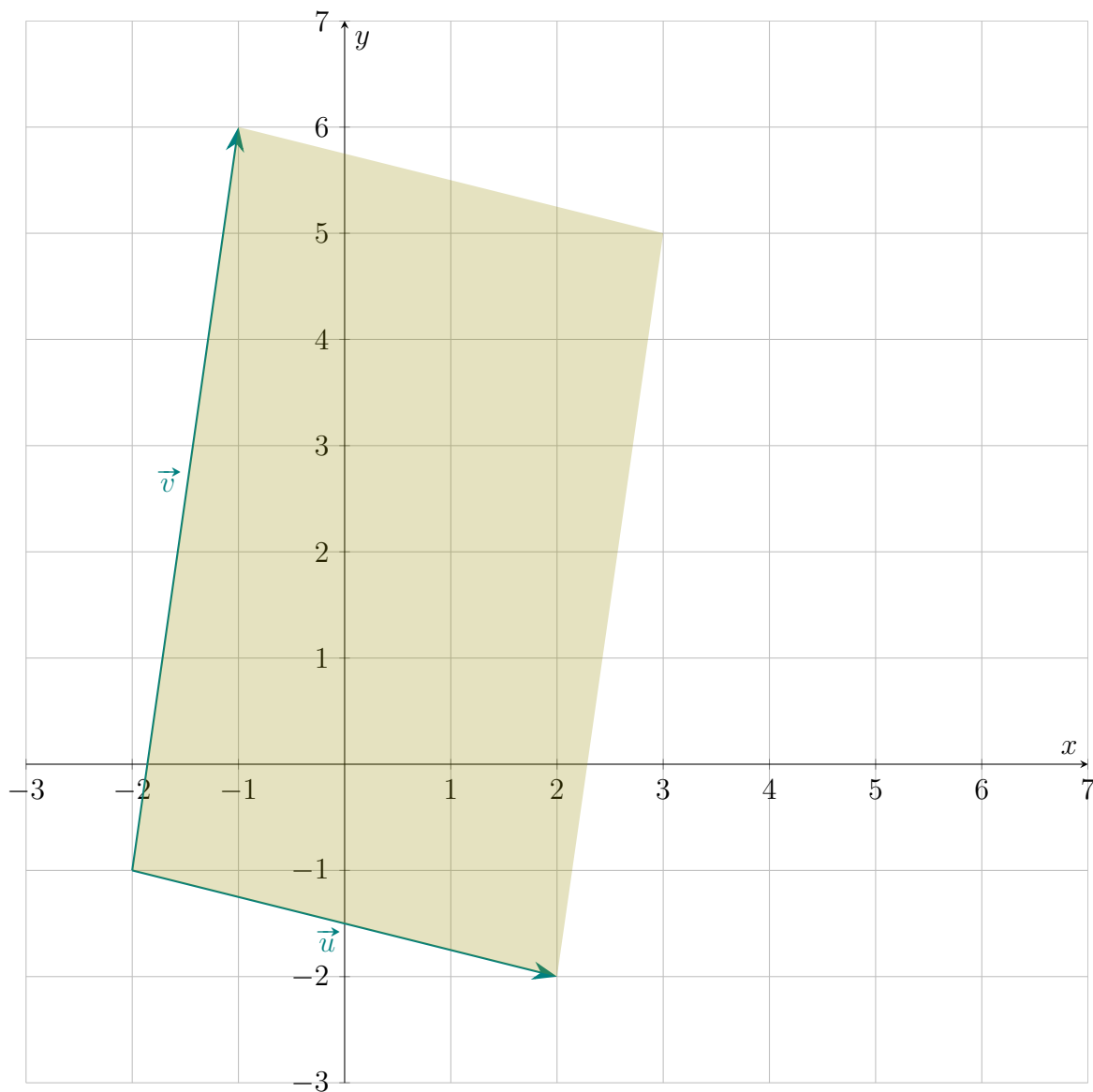
Udregn følgende

$$a) \begin{vmatrix} 5 & 7 \\ -2 & -5 \end{vmatrix}$$

$$b) \begin{vmatrix} -9 & 4 \\ 4 & -6 \end{vmatrix}$$

Opgave 4

Beregn arealet af det skraverede område på følgende figur.

Opgave 5

- i) Bevis, at en vektor $\vec{v}$ og dens tværvektor $\hat{\vec{v}}$ er orthogonale
- ii) Bevis, at der for to vektorer $\vec{u}$ og $\vec{v}$ givet ved

$$\vec{u} = \begin{pmatrix} u_1 \\ u_2 \end{pmatrix} \quad \text{og} \quad \vec{v} = \begin{pmatrix} v_1 \\ v_2 \end{pmatrix}$$

gælder, at

$$\det(\vec{u}, \vec{v}) = \hat{\vec{u}} \cdot \vec{v}.$$

Opgave 6

To vektorer $\vec{u}$ og $\vec{v}$ er givet ved

$$\vec{u} = \begin{pmatrix} t+2 \\ 5 \end{pmatrix} \quad \text{og} \quad \vec{v} = \begin{pmatrix} -t+3 \\ 4 \end{pmatrix}$$

- i) Bestem $\det(\vec{u}, \vec{v})$, hvis $t = 6$
- ii) Bestem t , så arealet af vektorernes udspændende parallelogram er 20.